

CHILEI FEJTÖRŐ BEVÁNDORLÁS – MÁSKÉNT

▷ SZÖVEG: SOLTÉSZ BÉLA

Latin-Amerika társadalmi számára a migráció a mindennapok része: mexikóiak, kubaiak, venezuelaiak ezrei indultak és indulnak útnak egy jobb élet reményében – jellemzően az Egyesült Államok felé. Van azonban egy ország, ahol nem a kivándorlás, hanem a bevándorlás került a figyelem középpontjába: ez Chile, a kontinens „éltanulója” és leggazdagabb országa, ahová az ezredforduló óta több százezer bevándorló érkezett. Jelenlétük mára politikai kérdéssé vált: a 2017 decemberében elnökké választott, jobboldali Sebastián Piñera a kampányban szigorúbb bevándorlási politikát ígért. Vajon Chile a migráció tekintetében is eltávolodik-e a többi latin-amerikai országtól, és az észak-amerikai és európai modellhez fog közeledni, vagy létrejöhet egy sajátosan „latin”, a kizárás helyett a befogadásra épülő bevándorlási rezsím?

FOTÓ: ISTOCKPHOTO

KÜLÖNÖS CSALÁDNEVEK NYOMÁBAN

Santiago de Chile igazi világváros. Az Andok 5-6000-es csúcsai tövében elterülő, 35 kilométer átmérőjű metropolisz hétmillió lakossal és 120 kilométernyi metróvonalal büszkélkedhet. Számptalan felhőkarcolója közül a legmagasabb a 300 métert is eléri, a belvárosa pedig igazi multikulturális olvasztótégely: a kolumbiai bárokból salsa és cumbia hangjai szűrődnek ki a sétálóutcákra, ahol perui és bolíviai indián asszonyok népviseletben árulják az ajándéktárgyakat, a főtéren pedig a városalapító Pedro de Valdivia lovas szobra körül francia-kreol rapszámokat hallgató haitiak gyülekeznek.

Ez azonban eléggé sokkolóan hat a santiagói lakosságra: tíz éve ugyanis még semmi ilyesmi nem volt a Plaza de Armas környékén. Az ezredfordulóig Chile fővárosa kulturálisan homogén és nagy méretei ellenére is némiképp provinciális hangulatú hely volt – egy nehezen megközelíthető, földrajzi és mentális értelemben elzárt ország központja. A gyors gazdasági növekedés viszont nemcsak felhőkarcolókkal hintette tele a „Sanhattan” néven emlegetett pénzügyi negyedet, hanem a közelebbi és távolabbi szomszédságból is Chilébe vonzotta a szerencsét próbálókat. Az elmúlt egy évtized során új bevándorlók ezrei jelentek meg egy olyan országban, ami erre nem volt különösebben felkészülve: a chileiek a bevándorlással legfeljebb a történelemlapjain, nem pedig a jelenkor kihívásai közepette találkoztak.

A chilei történelemlapokban ugyanis szinte mindenki migráns. A harcias mapuche indiánokon kívül minden, ma élő chilei bevándorlók leszármazottja. A spanyol konkvisztátorok és telepesek, akik

6000-ESEK LÁBÁNÁL

SANTIAGO DE CHILE AZ ANDOK HEGYVONULATÁNAK TÖVÉBEN TERÜL EL (ELŐZŐ OLDALPÁR)

FŐVÁROSI FŐTÉR

A PLAZA DE ARMAS AZ UTÓBBI ÉVTIZEDBEN A PERUI ÉS HAITI BEVÁNDORLÓK KEDVELT TALÁLKOZÓHELYÉVÉ VÁLT

FOTÓ: FACEBOOK (LEONARDO FARKAS COMUNIDAD OFICIAL)

LEONARDO FARKAS

A MAGYAR SZÁRMAZÁSÚ MILLIÁRDOS SZÜLEI MAGYAR ANYANYELVŰ ERDÉLYI ZSIDÓK VOLTAK, AKIK KÖZVETLENŰL A II. VILÁGHÁBORÚ ELŐTT EMIGRÁLTAK DÉL-AMERIKÁBA, ÉS KOMOLY VAGYONRA TETTEK SZERT A BÁNYAIPARBAN

A chilei történelemlapokban szinte mindenki migráns. A harcias mapuche indiánokon kívül minden, ma élő chilei bevándorlók leszármazottja.

A chilei horvátság a legnagyobb horvát eredetű közösség Európán kívül: 700 ezer körülire tehető a létszámuk, ami még úgy is figyelemre méltó, hogy a többségük már csak spanyolul beszél.

Augusto Pinochet. A spanyolok elleni függetlenségi harcot egy Bernardo O'Higgins nevű, ír eredetű katonatiszt vezette, az 1980-as évek gazdasági reformerei között pedig német származású közgazdászokat találunk: Hernán Büchit vagy Miguel Kastot. Az olasz eredetű Alessandri család két elnököt is adott Chilének a 20. század első felében, a ma élő, egyik leggazdagabb chileit pedig úgy hívják, hogy Leonardo Farkas, akinek a szülei magyar anyanyelvű erdélyi zsidók voltak, és közvetlenül a II. világháború előtt emigráltak Dél-Amerikába.

A chilei identitás kulturális olvasztótégelyében a különféle etnikumok mára lényegében feloldódtak – két kivétellel. Az egyik a chilei Tóvidéken, Puerto Varas környékén élő német kolónia, amely mind a mai napig őrzi építészetében, gasztronómiájában és sörkészítő hagyományában a 19. század második felében ide érkező német telepesek örökségét, a másik pedig a chilei horvátság, a legnagyobb horvát eredetű közösség Európán kívül: 700 ezer körülire tehető a létszámuk, ami még úgy is figyelemre méltó, hogy a többségük már csak spanyolul beszél. A 19. század végén, a dalmáciai filoxérajárványt követően horvátok tízezrei emigráltak Chilébe, és a hosszú ország két végpontján, az északi Atacama-sivatag bányáiban, illetve a déli Magellán-szoros körüli juhtenyésztő farmokon találtak maguknak munkát. Az utóbbi régióban a családnevek nagy része mind a mai napig horvát: Punta Arenas városának polgármestere a Claudio Radonich nevet viseli, országgyűlési képviselői pedig Carolina Goic és Gabriel Boric.

VALPARAÍSO

LEGSZEBB SÉTÁNYÁT A DÉLSZLÁV BEVÁNDORLÓK NYOMÁN PASEO YUGOSLAVÓNÁK HÍVJÁK. A KÉPEN A HORVÁT EREDETŰ BABURIZZA CSALÁD KASTÉLYÁBÓL KIALAKÍTOTT VÁROSI MŰZEUUM, AHOLO ÉPPEEN MOST NYÍLT MEG A PATAGÓNIAI SELKNAM INDIÁNOKRA EMLÉKEZŐ KIÁLLÍTÁS

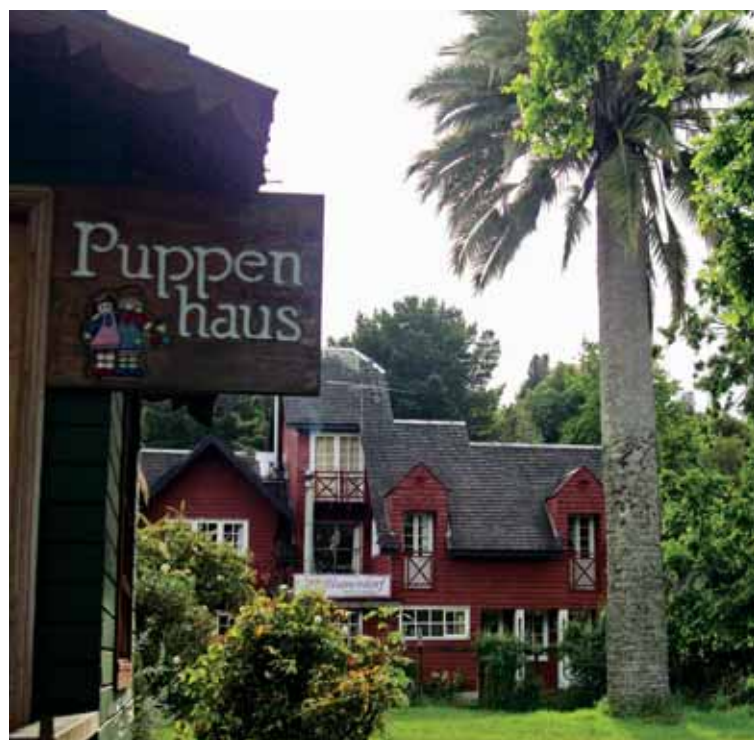
FOTÓ: SOLTÉSZ BÉLA

A PINOCHET-ÖSZTÖNDÍJTÓL A BUSZSZÓ HIVATALNOKOKIG

A bevándorlás időszaka azonban a II. világháborút követően fokozatosan lezárult Chilében. Ahogy Nyugat-Európa dinamikus gazdasági fejlődésnek indult, Kelet-Európában pedig a kivándorlást korlátozó államszocialista rezsimiek jöttek létre, a Latin-Amerikába irányuló európai migráció mérete is lecsökkent. Kivételt mindössze Spanyolország és Portugália képezett, ahonnan a jobboldali, autoriter Franco-, illetve Salazar-rezsim nem tiltotta a kivándorlást, így a hatvanas évekig spanyolok és portugálok folyamatosan érkeztek a latin-amerikai országokba.

Ezenkívül pedig az 1956-os forradalmat követően érkezett egy kisebb magyar emigránshullám Dél-Amerikába: a kontinens kevésbé fejlett országai közé tartozó Chile helyett azonban többségük a nagyobb és jómódúbb Argentínában, Venezuelában vagy Brazíliában talált új otthonra.

A Chilébe irányuló bevándorlást mindazonáltal nem az Európából kivándorlók számának folyamatos csökkenése, hanem az 1970-es évek belpolitikai eseményei zárták le. 1970 és 1973 között Salvador Allende demokratikusan megválasztott baloldali, hatpárti koalíciós kormánya nagyszabású reformokba kezdett, amelyeknek 1973. szeptember 11-én Augusto Pinochet tábornok katonai puccsa vetett véget. A katonai junta szigorúan korlátozta a ki- és beutazást, a politikai tisztogatások következtében pedig chileiek ezrei kényszerültek menekülésre. A „Pinochet-ösztöndíj”, ahogy a kortársak gúnyosan hívták a száműzetést, népes chilei emigráns közösségeket hozott létre Svédországban, Kanadában, Venezuelában és Franciaországban, ahol menekültstátuszt kaptak. Mindezek következtében a katonai diktatúra végére félmillió fölé emelkedett a külföldön élő chileiek száma, és Chile „bevándorlóországból” „kivándorlóországgá” vált.

FOTÓ: SOLTÉSZ BÉLA

A „Pinochet-ösztöndíj”, ahogy a kortársak gúnyosan hívták a száműzetést, népes chilei emigráns közösségeket hozott létre Svédországban, Kanadában, Venezuelában és Franciaországban, ahol menekültstátuszt kaptak.

A LEGNÉMETEBB TELEPÜLÉS

A CHILEI FRUTILLARBAN ÉLŐ NÉMET LESZÁRMAZOTTAK MIND A MAI NAPIG ŐRZIK NYELVÜKET ÉS KULTÚRÁJUKAT

PUNTA ARENAS TEMETŐJE

A MAGELLÁN-SZOROS PARTJÁN SZÁMOS GAZDAG HORVÁT CSALÁD SIREMLÉKE MAGASODIK

FOTÓ: JEREMY RICHARDS (STOCKPHOTO)

FRUTILLAR

CSAK A PÁLMAFA JELZI, HOGY NEM DÉL-NÉMETORSZÁGBAN KÉSZÜLT A KÉP

FOTÓ: SHUTTERSTOCK

A 2005-ben a külföldön élő chileiek körében végzett felmérés 478 ezer, Chilében született, de más országban élő személyt talált, illetve 371 ezer olyan másodgenerációs chileit, aki már az országon kívül született, de a szülei révén megilleti a chilei állampolgárság. A csaknem 850 ezres chilei diaszpóra közel fele a szomszédos Argentínában él, a másik fele pedig szerte a világban – jellemzően az Egyesült Államokban, Kanadában, Ausztráliában, illetve Nyugat-Európa országaiban. A chilei diplomácia számára kiemelt jelentőséggel bír, hogy ezek a régóta távol élő chileiek ne veszítsék el kapcsolataikat az anyaországgal, így a nagykövetségek gyakran rendeznek kulturális eseményeket, konzuli napokat a számukra, illetve utazási támogatást nyújtanak azoknak, akik szeretnének hazalátogatni, és kedvezményes lakáshitelt igényelhetnek, ha haza szeretnének költözni.

A Külügyminisztérium legérdekesebb intézkedése kétségkívül az volt, amikor az Argentína déli részén élő chileiek számára úgy segítette elő a hivatalos ügyeik elintézését, hogy chilei hivatalnokok egy nagyobb csoportját buszra ültette, és elküldte őket Patagóniába. Ezen a ritkán lakott területen a településeket néha több száz kilométer választja el egymástól, így az itt élő chilei állampolgárok nagyon nehezen tudják rendezni anyakönyvi, társadalombiztosítási és egyéb adminisztratív ügyeiket. A „Kormány a terepen”

A „Kormány a terepen” elnevezésű kezdeményezés célja az volt, hogy a megadott napon a településre érkező buszban a chilei államigazgatás különböző szerveinek képviselői foglaljanak helyet, és 1 nap alatt az ott élő chileiek minden, függőben lévő ügyüket elintézhessék az őket meglátogató hivatalnokokkal. Fontos előrelépés volt az is, hogy a külföldön élő chileiek 2017-ben először szavazhattak az elnökválasztáson akkor is, ha nem rendelkeztek lakcímmel Chilében.

elnevezésű kezdeményezés célja ezért az volt, hogy a megadott napon a településre érkező buszban a chilei államigazgatás különböző szerveinek képviselői foglaljanak helyet, és 1 nap alatt az ott élő chileiek minden, függőben lévő ügyüket elintézhessék az őket meglátogató hivatalnokokkal. Fontos előrelépés volt az is, hogy a külföldön élő chileiek 2017-ben először szavazhattak az elnökválasztáson akkor is, ha nem rendelkeztek lakcímmel Chilében.

CHILE ISMÉT VONZÓ

A Pinochet-korszak öröksége az is, hogy Chile „bevándorlástörténeti” emlékezete megszakadt. A demokratikus átmenet után felnőtté váló generáció számára már nem volt mindennapi realitás az, hogy valaki az országon kívül született: számukra a „bevándorló” szó leginkább a nagyszülők, dédszülők kapcsán került elő, míg a szülők generációjához inkább a „kivándorló” alakja kötődött. A 2000-es évek elejétől kezdődő „új bevándorlás” tehát olyan újszerű tapasztalat volt, ami nem kötődött szervesen ahhoz a bevándorlómúlthoz, amivel a chilei családok többsége rendelkezik.

Az ezredforduló utáni Chile ugyanis egyre vonzóbb hely lett a környező országok lakói számára. A növekvő bérek, a szolgáltatások magasabb színvonala és a gazdaság dinamizmusa Chilébe vonzotta először a perui és bolíviai, később pedig a kolumbiai, venezuelai és haiti vendégmunkásokat. Kisebb létszámban, de argentinok és spanyolok, illetve a legkülönbözőbb európai országok lakói is érkeztek, akik diákként vagy multinacionális cégek alkalmazottaiként kerültek az ország nagyvárosaiba – elsődlegesen Santiagóba. Az újonnan kiadott tartózkodási engedélyek alapján az érkezők toplistáját öt latin-amerikai nemzetiség vezeti. A legnépesebb csoport a peruiaké: míg 2011-ben 15 ezer, addig 2016 során 40 ezer perui állampolgár érkezett Chilébe. Őket a kolumbiaiak (2011-ben 5 ezer, 2016-ban 35 ezer érkezővel) és a bolíviaiak (2011-ben 5 ezer, 2016-ban 20 ezer fővel) követik. Negyedik és ötödik helyen pedig két, teljesen új bevándorlónemzetiség, a haiti és a venezuelai található: 2011-ben egyik csoport sem érte el az évi ezer főt, 2016-ban viszont mindkét nemzetiségből 23-23 ezren érkeztek Chilébe.

Ha összeadjuk a fentieket, látható, hogy míg 2011-ben ebből az 5 országból összesen 26 ezren, addig 2016-ban 141 ezren érkeztek Chilébe. És bár a kiadott engedélyek száma nem azt jelenti, hogy mindannyian Chilében is maradtak volna (sokan hazatértek néhány hónap után, főleg a peruiak és a bolíviaiak közül), a növekvő trend mindenesetre jól kirajzolódik. Becslések szerint jelenleg a félmilliót közelíti a Chilében élő bevándorlók száma. Ráadásul a területi eloszlásuk igen egyenlőtlen: az érkezők csaknem kétharmada Santiagóban és környékén telepedett le. A perui, bolíviai és haiti férfiak nagy része építkezéseken talál munkát, míg a perui nők többsége háztartási alkalmazottként helyezkedik el a gazdagabb családoknál: a „perui dadus” (nana peruana) mára állandó résztvevője lett a santiagói felsőbb osztályok életének, mivel nekik köszönhetően a család nőtagjai felszabadultak a háztartási feladatok terhe alól. A kolumbiaiak többnyire a vendéglátásban találtak munkát, míg a venezuelaiak (akik a többi latin-amerikaihoz képest általában jóval magasabban képzetek, és a Nicolás Maduro vezette baloldali populista rezsim gazdasági problémái miatt távoztak Venezuelából) a pénzügyi és bankszektorban vagy a kereskedelemben helyezkednek el.

Az átlagos chileiektől eltérő külsejű bevándorlókkal szemben, ha nem is tömegesen, de megjelentek a diszkriminatív társadalmi mechanizmusok és a gyűlölet-bűncselekmények. A chilei népesség nagyobb részben európai eredetű, kisebb részben pedig mesztic vagy mapuche indián, és az utóbbi csoport már a bevándorlóktól függetlenül is gyakran vált előítéletek céltáblájává. A náluk is látványosabban indián arcvonású perui és bolíviai bevándorlók, illetve a részben vagy teljesen afrikai eredetű kolumbiai és haiti migránsok

A 2000-es évek elejétől kezdődő „új bevándorlás” olyan újszerű tapasztalat volt, ami nem kötődött szervesen ahhoz a bevándorlómúlthoz, amivel a chilei családok többsége rendelkezik.

„INKA TEA”
ÉS MÁS PERUI GYÓGYNÖVÉNY-KEVERÉKEK
A SANTIAGÓI SZUPERMARKETNÉL
ÁRULÓ ASSZONY KÍNÁLATÁBAN

FÖLDGÖMB VILÁGLÁTÓ A TRENDFM-EN
CSÜTÖRTÖKÖNKÉNT 16.35-KOR.
A RÁDIÓBAN VENDÉGÜNK A TÉMÁRÓL:
SOLTÉSZ BÉLA

TRENDFM 94.2
GAZDASÁGI RÁDIÓ CSOPORT

KORÁBBI MŰSORAINK MEGHALLGATHATÓK:
WWW.TRENDFM.HU

FOTÓ: SOLTÉSZ BÉLA

A CHILEI KULTÚRA ALAPJA

A SPANYOL ÖRÖKSÉG:

GITÁR, CAJÓN ÉS CSÖRGŐDOB EGY VALPARAÍSI UTCAZENEKAR TAGJAINAK KEZÉBEN. A TANGÓHARMONIKA VISZONT A NÉMETEKKEK EGYÜTT KERÜLT AZ ORSZÁGBA

ÉSZAKRÓL ÉRKEZETT

PERUI ASSZONY EGY FORGALMAS SANTIAGÓI UTCÁN. AZ INDIÁN SZÖTTES A HÁTÁN A GYERMEKÉT REJTI

FOTÓ: SOLTÉSZ BÉLA

FOTÓ: HEILING ZSOLT

pedig még erőteljesebb rasszizmussal találkoztak. A „bevándorlás” kérdése etnicizált kategóriává vált: sokatmondó, hogy a „bevándorló” (inmigrante) szót jelenleg Chilében a legritkább esetben használják az újonnan érkezett spanyolokra és más európaiakra – az ő elnevezésük általában „külföldi” (extranjero). A chilei kormány által alapított befektetésösztönző és innovációs ügynökségek – például a Start-up Chile és a CORFO – kifejezetten ösztönzik a külföldi vállalatokat arra, hogy magasan képzett munkavállalókat hozzanak Chilébe. A 2017 óta létező Visa Tech-vízum gyorsított ügyintézésrel, külön elbírálással foglalkozik az ilyen ügyekkel, számos európai országgal pedig kölcsönösségi alapon további mobilitási mechanizmusok jöttek létre, így Magyarországgal is: a 35 éven aluli magyar állampolgárok, ha igénylik, automatikusan megkapják az egyéves tartózkodási engedélyt, ami munkavállalásra is jogosít.

Sokatmondó, hogy a „bevándorló” (inmigrante) szót jelenleg Chilében a legritkább esetben használják az újonnan érkezett spanyolokra és más európaiakra – az ő elnevezésük általában „külföldi” (extranjero).

A BEVÁNDORLÁS ÉS A POLITIKAI TÉR

Chilében 2017 november–decemberében elnökválasztást tartottak, és bár nem ez volt a legfontosabb téma (hanem a szociális ellátórendszerek reformja), az első tíz „ügy” közé kétségkívül a bevándorlás kérdése is bekerült. A meglehetősen széles palettán szóródó elnökjelölti álláspontokban mindössze egyetlen közös pont volt: az, hogy a jelenlegi migrációs törvény nem alkalmas a kialakult helyzet szabályozására. A Pinochet idejéből származó „Idegenrendészeti és Migrációs Törvény” elsődleges célja ugyanis az volt, hogy a politikailag nemkívánatos külföldieket távol tartsa az országtól. Ezen túlmenően nem szabályozta a tanulmányi és munkavégzési célú migrációt, így jelenleg minden latin-amerikai ország polgára vízum nélkül léphet be Chile területére. A bevándorlási ügyintézés viszont rendkívül hosszadalmas és bürokratikus, így akár egy év is eltelhet addig, amíg egy újonnan érkező számára a chilei hatóságok kiállítanak egy munkavállalásra jogosító tartózkodási engedélyt. Addig pedig a legtöbben feketén vállalnak munkát, ami komoly bérfeszültséget idéz elő a bevándorlók és a chilei munkások között. A rendszer tehát megérett a teljes újragondolásra.

A reformok irányával kapcsolatban azonban korántsem értenek egyet

GUANAKÓ

A SZÓ EGYRÉSZT A LÁMA ELŐSZERETTEL KÖPKÖDŐ, VAD ŐSÉT JELÖLI, MÁSRÉSzt PEDIG A VÍZÁGYÚVAL FELSZERELT PÁNCÉLKOCSIT, AMIVEL A RENDŐRSÉG GYAKRAN KIVONUL A TŰNTETÉSEKRE

A meglehetősen széles palettán szóródó elnökjelölti álláspontokban mindössze egyetlen közös pont volt: az, hogy a jelenlegi migrációs törvény nem alkalmas a kialakult helyzet szabályozására.

KEMÉNYKALAPBAN

ANDOKI NÉPVISELETBE ÖLTÖZTŐ ASSZONYOK A LA MONEDA, A CHILEI ELNÖKI PALOTA ELŐTT

FOTÓ: HEILING ZSOLT

FOTÓ: HEILING ZSOLT

FOTÓ: HEILING ZSOLT

TESTÜLETI JELENLÉT

LOVAS RENDŐR A 2010-ES VÁLASZTÁSOK IDEJÉN. BÁR CHILÉRE NEM JELLEMZŐEK A RENDŐRI TŰLKAPÁSOK, A MINDENNAPOS HATÓSÁGI JELENLÉT ANNÁL SZEMBETŰNŐBB – A NAGYVÁROSOKBAN GYAKRAN LŐHÁTON VAGY TEREPMOTORRAL

a politikusok. A chilei Jezsuita Migránsszolgálat összegyűjtötte a programokból és a jelöltek nyilvános megszólalásaiból körvonalazódó, bevándorlásra vonatkozó álláspontokat. Ezek alapján a radikális baloldali Beatriz Sánchez és a kereszténydemokrata Carolina Goic képviselte a leginkább befogadó- és integrációpárti elveket: ígéreteik értelmében a tartózkodás jogszerűségétől függetlenül minden bevándorlót megillette volna az egészségügyi ellátás, a lakhatás és az oktatásban való részvétel joga, illetve amnesztiát hirdettek volna az érvényes engedélyk nélküli Chilében tartózkodó bevándorlók számára. A balközép Alejandro Guillier ennél óvatosabb tervekkel ismertetett, amelyben szociális kérdések nem kerültek elő, csak egy differenciált vízumrendszer és egy széles hatáskörökkel rendelkező bevándorlási hivatal létrehozása, az amnesztiát azonban ő is támogatta volna. A jobbközép, piacpárti Sebastián Piñera – aki végül a második fordulóban megnyerte az elnökválasztást – a fentiek közül csak a bevándorlógyerekek oktatási részvételét tartotta támogatandónak, a szociális juttatásoktól és az intézményi reformoktól elzárkózott, az amnesztiáról nem is beszélve. De még így is mérsékeltabb álláspontot foglalt el, mint a radikális jobboldali, tradicionalista José Antonio Kast, aki a küldő országokkal korábban kötött kétoldalú egyezmények felülvizsgálatát és a kiutasítások számának növelését szorgalmazta.

FOTÓ: SOLTÉSZ BÉLA

FOTÓ: SOLTÉSZ BÉLA

FOTÓK: SOLTÉSZ BÉLA

FOTÓ: SOLTÉSZ BÉLA

FOTÓ: HEILING ZSOLT

A második fordulóra jutó két jelölt egy tévévita-sorozatban különadást szentelt a bevándorlás kérdésének, ahol további részletek derültek ki Piñera elképzeléseiből. „Ha a bevándorlás a jövőben kockára teszi az ország fejlődését, vagy károkat okoz, természetesen szabályozásra lesz szükség – mondta a vitán. – Ki akarjuk tární az ajtót azok előtt, akik hasznosak Chile számára, akik azért jönnek, hogy betartsák a törvényeinket, dolgozzanak, hozzájáruljanak a fejlődésünkhöz, integrálódjanak a társadalmunkba, és persze azért, hogy új életet kezdjenek. De be fogjuk zárni az ajtókat azok előtt, akik kártékonyak, akik azért jönnek, hogy bűnözést, drogkereskedelmet, bűnbándákat és embercsempészetet hozzanak Chilébe.”

Szemben tehát a szolidaritásra és befogadásra össz-

LA PIOJERA (TETŰFÉSZEK)
SANTIAGO LEGHÍRESEBB ROMKOCSMÁJÁT ÁLLÍTÓLAG AZ ORSZÁG ÖSSZES ELNÖKE MEGLÁTOGATTA – ÉS AZ ITT TANULÓ KÜLFÖLDI DIÁKOK KÖZÖTT SINCΣ OLYAN, AKI NE TUDNÁ, HOL KERESSE EZT A HELYET

AZ ANDOKBÓL AZ ANDOKBA
ECUADORI BEVÁNDORLÓK EGY FELVONULÁSON, SANTIAGO YUNGAY NEGYEDÉBEN

KARIBI TÁJAKRÓL
HAITI BEVÁNDORLÓK SÉTÁLNAK EGY PERUI ÉTTEREM, ILLETVE EGY PERUI UTCAI ÁRUS ELŐTT SANTIAGO BELVÁROSÁBAN

TELJES VERTIKUM
KÉT PERUI SÉTÁL EL EGY SANTIAGÓI „FELNŐTTMOZI” ELŐTT. AZ EROTIKUS BÁROKBAN DOLGOZÓ NŐK NAGY TÖBBSÉGE KOLUMBIÁBÓL ÉRKEZETT

LATIN RITMUSRA
BICIKLIS TEKER EL EGY KOLUMBIAI BÁR ELŐTT SANTIAGO BOHÉMNEGYEDÉBEN, BELLAVISTÁBAN. A KOLUMBIAI SALSA ÉS A CUMBIA RENDKÍVŰL NÉPSZERŰ CHILÉBEN

pontosító baloldali narratívával (ami gyakran párhuzamot is vont a korábbi chilei kivándorlással, illetve a száműzött chileieket befogadó más országok akkori politikájával), Piñera egyértelmű szelekciót tart kívánatosnak. És

A kontinens alapvetően kivándorló- és nem bevándorlóprofilú országokból áll, és a latin-amerikai kormányok jellemzően az emberi jogi aspektusokra és a belépési feltételek enyhítésére helyezik a hangsúlyt.

bár ez a restriktív migrációs politikához sajnálatos módon egyre jobban hozzászokó magyar és európai közvélemény számára nem tűnik teljesen ördögtől való elképzelésnek, Latin-Amerikában ez az álláspont meglehetősen szokatlan. A kontinens ugyanis alapvetően kivándorló- és nem bevándorlóprofilú országokból áll, és a migráció kérdéséről folytatott regionális és globális vitákban a latin-amerikai kormányok jellemzően az emberi jogi aspektusokra és a belépési feltételek enyhítésére helyezik a

hangsúlyt. Ha tehát restriktív, szelektáló irányba indul el Piñera bevándorlási politikája, az alighanem komoly konfliktusokat fog gerjeszteni Chile és a kontinens többi országa között.

PIÑERA DILEMMÁJA

Az ENSZ Migráns Munkavállalók és Csalátagyukok Jo-gainak Védelméről szóló nemzetközi egyezményének (ICRMW) kudarca nem térítette el a latin-amerikai or-szágokat azon igyekezetüktől, hogy a migráció kérdését emberi jogi és fejlesztéspolitikai, nem pedig biztonság-politikai kérdésként értelmezzék. A Mercosur integrációs szervezeten belül a tagállamok polgárai számára biztosították a szabad mozgás, letelepedés és munkavállalás jogát, az összes dél-amerikai ország migrációs politikáját koordináló Dél-amerikai Migrációügyi Konferenciák (CSM) éves ülései során pedig a résztvevők több alkalommal fogadtak el olyan nyilatkozatokat, amelyek a migráció fejlesztési dimenziójára hívták fel a figyelmet. Latin-Amerika országai számára ugyanis kiemelt jelentőséggel bír a mig-ránsok által hazaküldött pénz, amely családok millióinak megélhetését biztosítja szer-te a régióban. A CSM munkájában Chile a kezdetek óta igen elkötelezett: Santiago már három alkalommal volt a magas szintű konferencia helyszíne. Hasonlóképpen aktív volt a chilei részvétel az ENSZ keretében előkészítés alatt álló Migrációs Világegyezmény (GCM) szakértői és konzultációs fázisában – egészen mostanáig.

Sebastián Piñera elnökké választásával alighanem alapos átdolgozásra kerül a Michelle Bachelet által benyújtott, de a chilei parlament által mindeddig el nem fogadott, új Migrációs Törvény szövege. Ha Chile valóban vízumkötelezettséget vezet be több olyan latin-amerikai országgal szemben, ahonnan nagyszámú migráns érkezik, azt alighanem – a reciprocitás elve alapján – az érintett országok is viszonzni fogják. Ez leginkább a Peruval fennálló, az utóbbi években kifejezett javulást mutató kapcsola-tokat érintheti érzékenyen. A tengeri határok ügyében a Hágai Nemzetközi Bíróság

Latin-Amerika országai számára kiemelt jelentőséggel bír a migránsok által hazaküldött pénz, amely családok millióinak megélhetését biztosítja szer-te a régióban.

SZÍNES- ÉS NEMESFÉM-LELŐHELYEK VONZÁSÁBAN
AZ ATACAMA-SIVATAGBAN FEKVŐ COPIAPÓ MELLETT ÁLL AZ EGYKORI JUGOSZLÁVIÁBÓL ÉRKEZETT CIGÁNY KÖZÖSSÉG TÁBORA

FOTÓ: KÁLLÓ PÉTER

4000 MÉTEREN

A SAN FRANCISCO-HÁGÓ IRÁNYÁBA VEZETŐ, ARGENTÍNÁBA TARTÓ ÚT HATÁRÁLLOMÁSA FELÉ A PUNA DE ATACAMA HEGYI SIVATAGÁBAN. CHILE HATÁRAIT ALIGHA LEHETNE KERÍTÉSSEL MEGVÉDENI...

FOTÓ: HEILING ZSOLT

elmenő, a déli szomszédjával szemben hagyományosan ellenséges Peru a pragma-tikus, jobbközép Pedro Pablo Kuczynski 2016-os elnökké választása óta komoly gesztusokat tett Chile felé: 2017-ben a két ország kormánya közös kormányülést tartott Limában, amire független államiságuk kétszáz éve során most először került sor. Peru és Chile emellett a Csendes-óceáni Szövetség (AP) nevű integrációs szer-vezet alapító tagja, amelynek célja az érintett latin-amerikai államok egymás közötti, illetve az ázsiai országokkal folytatott kereskedelmének fejlesztése.

A rövid és középtávú külpolitikai kockázatokon túl az is kérdéses, hogy egy restriktív migrációs politika egyáltalán végrehajtható-e egy olyan földrajzi adottságokkal rendelkező országban, mint Chile. Az észak–déli irányban 4270 kilométer hosszan elnyúló ország 7800 kilométeres szárazföldi határral rendelkezik, és noha ennek több, mint felét az Andok átjárhatatlan hegyvonulata teszi ki, a fennmaradó rész is csaknem olyan hosszú, mint a 3200 kilométeres Egyesült Államok–Mexikó-határ vonal. Chile köré tehát képtelenség bármilyen kerítést vagy határvédelmi jelzőrendszert építeni, így a vízumkötelezettség alig-hanem csak az illegális határátkelések számának növekedését eredményezné, nem pedig a nemkívánatos bevándorlók távontartását.

Ugyanakkor jól láthatóan körvonalazódik egy szavazói igény Chilében, ami a kontroll nélküli, biztonsági fenyegetésként is értelmezhető migráció megre-gulázását kérheti számon a Piñera-kormányon. Az új chilei vezetés dilemmája tehát nem egyszerű: egy köztes migrációs helyzetű ország (ahol a kivándorló- és a be-vándorló népesség is jelentős) egy „kivándorlóbarát”, regionális politikai kontex-tusban vajon képes lesz-e „rendezett” migrációs viszonyokat teremteni anélkül, hogy restriktív válna, és ezzel kivívja a szomszédjai haragját?

A lehetőségek leginkább a többszintű tartózkodási és munkavállalási engedélyek rendszerének kialakítása és nem a belépési feltételek szigorítása irányába mutatnak. Ha pedig elfogadható megoldás születik, az Európa és Észak-Amerika országai számára is tanulságos lehet: talán létrejöhet olyan bevándorlási szabályozás is, amely nem hagyja figyelmen kívül a migráció származási országokra gyakorolt fejlesztő hatásait, illetve a befogadóország valós munkaerőpiaci igényeit sem...

SOLTÉSZ BÉLA

ÍRÓ, TÁRSADALOMKUTATÓ, AZ ELTE TÁTK OKTATÓJA. A GLANDESTINO – EGY ÉV LATIN-AMERIKÁBAN ÉS A HÁTIZSÁKKAL BRAZÍLIÁBAN C. KÖNYVEK SZERZŐJE